

Кіберполіція. Очікування і реальність

Пролог

Отже, багатьом напевно вже відомо що 15 жовтня 2015 року в Україні стартував набір в кіберполіцію. Міністром внутрішніх справ [Арсеном Аваковим](#) було озвучено, що буде створена кіберполіція, в якій працюватимуть так звані «білі хакери», вони ж «спеціальні агенти» з зарплатою від 35 тис.грн і так звані «інспектори» з зарплатою від 8 тис. грн.

У кіберполіцію, яка стала міжрегіональним територіальним підрозділом Національної поліції, планувалося набрати близько 400 працівників, серед яких - 187 інспекторів і 39 спеціальних агентів інформаційних технологій ([джерело](#)). З вимогами до кандидатів та умовами їх роботи можна було також ознайомитися на [офіційному сайті МВС](#) України.

З приводу відбору у спецагентів доволі різноманітний огляд зробив Микита Книш в своєму [блогі](#) на [censor.net.ua](#) і всі бажаючі можуть з цим матеріалом ознайомитися. Я ж поставив перед собою трохи інше завдання: доповнити і систематизувати все те, що було вже сказано і, можливо, частково або повністю було викладено або озвучено учасниками відбору в кіберполіцію на сторінках неофіційної групи [Киберполіція](#) в соціальній мережі [вконтакте](#) а також офіційних [джерелах](#). Цитування всіх учасників відбору може зайняти досить великий матеріал, який може вміститися в цілу книгу, а це поки що проміжний пост-матеріал для загального аналізу та питань до організаторів у учасників відбору за час проведення відбору (а він розтягнувся не багато не мало на 5 місяців - з 15.10.2015 по 14.03.2016), яких назбиралося чимало. Тому в даній статті я спробував звести основні питання та побажання багатьох учасників конкурсу, які так чи інакше були або проігноровані тими, хто займався відбором і збором результатів або просто були забуті тими ж «Організаторами» так само як і початкові умови відбору, але про все по порядку.

Про етапи відбору з суб'єктивної позиції кандидата в інспектори

Перший етап - Фізо. Від подачі заявок до початку проведення пройшло близько 2 тижнів і нас запросили на перший етап - тестування рівня фізичної підготовки: біг, підтягування (хлопці) і упор лежачи (дівчата). Оскільки з

самого початку кандидатів запрошували в чотири регіони за місцем проживання, тобто хто до якого центру регіону ближче: Одеса, Київ, Львів чи Харків, в те місто йому і приходило запрошення і в цьому ж місті проходили практично всі етапи відбору крім співбесіди і ВДК. Але, оскільки з інших міст не всі були готові кинути справи і їхати, наприклад, до Львова, то, природно, що із заявлених списків приїхали близько третини претендентів. Самі нормативи були такими ж як у патрульних і нічого нового поки не передбачалося.

Другий етап - комплексне тестування. Чекати довелося вже близько 3 тижнів. На відміну від тієї ж патрульки, яку мені пощастило пройти до етапу ВЛК, замість одного тесту загальних навичок пропонувалося пройти комплексне тестування складається з того ж тесту загальних навичок, тесту на знання технічної англійської та тест проф. навичок (в основному на знання мережевих технологій). Загострюватися на цьому етапі особливо випадку мені не представилося, скажу лише що пройти їх було не так складно як я припускав спочатку, але все ж останній тест (не встигав на поїзд) я мало не завалив ☺. І знову людей приїхало менше ніж було в списках (принаймні в Львові всі хто приїхав з моєї групи вмістилися в один кабінет).

Третій етап - ВЛК. Знову ті ж очікування протягом близько 3 тижнів і запрошення прийшли вже за місцем проживання, в крайньому випадку в місцеву поліклініку МВС, в моєму випадку в м Рівне, що вже починало радувати. Аналізи, лікарі, тест MMPI, психолог, психотерапевт ... втома, емоції, полегшення у тих, хто таки пройшов тести і всіх лікарів ... Багато хто після цього подумали що наступним етапом буде співбесіда ... Але !!! Виявилося що здалося! ☺ Це був лише 3-й етап з 5.

Четвертий етап - психологічне тестування на благонадійність (Midot). Що тут сказати: тут вже почалися питання: чому кандидатів в інспектори розділили на дві групи, одну з яких запросили на проходженні тестів 5.01.2016, а інший довелося чекати до лютого, але як виявилося це були тільки квіточки. Тих, хто займався відбором не цікавило за які кошти людям весь цей час жити і чого очікувати ... багато хто починав переживати за свої результати, але окрім очікувань, припущень і емоцій ніхто більше нічого поки не міг запропонувати, а розповісти про те, що буде далі могли лише ті, хто знав як йдуть справи насправді! Але їм це було або не вигідно або не

дозволяли обставини. Все ж я потрапив в число тих, хто потрапив до першої групи і (як виявилось через 1 місяць !!!) таки пройшов Midot.

З приводу самого [тесту](#) можу сказати що питання були кількох типів: на лояльність до керівництва, схильність до крадіжки, відносини в колективі, шкідливі звички і схильність до обману. З нюансів і того що вдалося прочитати на просторах інтернету про тест можна виділити те, що сам по собі тест має базу з 600 питань, але тим, хто тестується пропонується вибірка з 100 питань, які підбираються алгоритмом системи в залежності від того якою була відповідь на попереднє запитання. За статистикою успішно проходять його близько 80% протестованих але, як на мене, питання трохи передбачувані, тобто якщо відповідати «правильно» є велика ймовірність його успішно пройти, але треба враховувати ще й час на відповіді, тобто треба відповідати ще й максимально швидко !

П'ятий етап - особисту співбесіда. Що тут можна сказати крім матів: всіх загнали до Києва, питання були різні, іноді вельми провокаційні і в силу втоми (ніч їхав в автобусі) не завжди встигав вловити чого вони (ці активісти) таки хочуть почути ... Після співбесіди у учасників неофіційною групи [Кіберполіція](#) з'явилося ще більше запитань і ще менше терпіння, але це мало кого хвилювало з офіційних організаторів, якими були за словами Гарячої Лінії і Департаменту кіберполіції міжнародні замовники в особі ICITAP, а зі слів куратора ICITAP вони лише допомагали консультаціями ... Чим вся ця епопея з відбором закінчилася той же Микита Книш описав у своєму [блогі](#) та й ми досить коментарів залишили в тій же неофіційній групі [Кіберполіція](#).

Питання без відповідей

На багато питань:

- Чому така закритість?
- Чому недобір при заявлених спочатку цифрах і конкурсі в 30 (а то і більше) осіб на місце?
- Чому така неповага або зневага до думки учасників відбору (Це треба було Департаменту додуматися назвати багатьох учасників неофіційної групи кіберполіція фейками! [Джерело](#) для тих хто ще не читав)?

- Чому таке фінансування (фактично все навчання за свій рахунок, стипендія не покриває витрат)?

- Хто це все фінансує?

- Чому ми не можемо поліцію зробити за зразком тієї ж Грузії?

- Як при старих правилах і порядках побудувати щось нове?

На ці та інші питання поки офіційних відповідей немає (хоча ми писали офіційні запити на ім'я голови Національної поліції України Хатії Деканоїдзе) і нам залишається робити домисли.

Домисли

Все ж з того сумбуру домислів, питань, офіційних коментарів і неофіційних інсайдів що піднімалися в деяких ЗМІ а також в неофіційній групі [Кіберполіція](#) наслідую зробити деякі домисли, які можуть не відповідати істині, але поступово впливають із суті того, що відбувається:

Хто Організатор кіберполіції? Швидше за все, офіційний організатор таки Департамент кіберполіції (неофіційний - Icitap), який за допомогою інших організацій у разі провалів намагається все перекласти на їхні плечі і зняти з себе будь-яку відповідальність! Серед основних учасників процесу: ICITAP (часткове фінансування, консультування, збір і обробка результатів) і MIDOT (психологічне тестування на благонадійність).

Хто розсилав запрошення? Обробкою результатів психологічного тестування займалися в MIDOT а інших етапів в ICITAP, але після кожного етапу передавалися результати в Департамент, який і робив розсилку на підставі отриманих даних. (Цілком також можливо що деякі дані могли в цьому процесі «загубитися», оскільки були випадки коли учасникам які пройшли MIDOT потім на Гарячій Лінії говорили що вони не його проходили і це, напевно, помилка підрядників з MIDOT ...)

Хто фінансує набір і навчання штату кіберполіції? А ось це питання найголовніше, але точної відповіді я поки не знайшов, швидше за все, іноземні партнери нашої країни через посередників і судячи з усього або фінансування слабке або взагалі його з боку практично немає (тільки офіційний бюджет МВС) або щось то пішло в ті ж офшори ☺. Хоча, швидше

за все, все пішло так як могло, просто багато хто з тих що подавали анкети спочатку все ж сподівалися що буде по іншому, що будуть реальні реформи а не словесні, що нас не будуть водити за ніс як сліпих кошенят, що нас таки вважають за людей а не за робочий матеріал для того ж Департаменту кіберполіції. Реформи повинні починатися всередині сердець людей і передаватися системі, яка повинна бути готова змінюватися а не навпаки.

Фейли і фейки

Спочатку хотілося трохи підправити пост під нові реалії, тобто підправити ті місця, де йшлося про неофіційну групу кіберполіції, але потім в пам'ять про те що вона була, вирішив нічого не змінювати, оскільки в коментарях залишив пояснення того, що сталося з тією групою . Цей же параграф про те, що було в нашому відборі після етапу ВЛК (оскільки перші 3 етапи були «стандартними», проведені за вже знайомою з відбору в патрулю процедуру і особливо загострюватися на них немає сенсу), тобто до і після четвертого етапу відбору в кіберполіцію а також тільки (!) припущення про те, що могло стати причиною для реакції Департаменту зі спробою зробити ту групу (якої вже немає) фейком!

Фейли і фейки при відборі в кіберполіції, суб'єктивний аналіз.

Після проходження ізраїльського Midot всі кандидати з тих з ким вдалося листуватися або читати пости в групі (на жаль всі пости з тієї групи видалені, тому відновлюю що можу по пам'яті) очікували швидкої розв'язки і запрошень на співбесіду! Принаймні та частина, яка проходила Midot 5 січня 2016 року.

Повернуся трохи назад: спочатку тест нам був призначений на 23 грудня а потім скасований, кандидатам відправили листи про те, що тест переноситися на інші час і дату, які будуть повідомлені пізніше. Коли ж буде це ПІЗНІШЕ нікому не повідомили. Довелося чекати пару днів і прийшло запрошення вже на 5 січня. Були й такі випадки, що людям після успішного проходження ВЛК нічого не прийшло, але перевірити достовірність поки неможливо, хоча і це можна теж віднести до фейлів (недоліків), по крайній міре люди говорили що дзвонили на Гарячу Лінію, але там їм нічим не могли допомогти! Для чого тоді потрібна була Гаряча Лінія? Судячи з коментарів (на жаль, поки що привести які неможливо, оскільки всі пости в неофіційній групі

були стерті, див. Коментар внизу) на Гарячій Лінії іноді відповідали на одні і ті ж запитання різним людям по різному!!! Чим ближче до кінця відбору тим більше питань виникало у учасників відбору, але виразних відповідей вони отримати не могли! Це, як на мене, мінімум недолік Тих, хто все організовував! Офіційно, Департамент, але він все валив на Ісітар, що доволі не професійно. В ідеалі мала би бути призначена людина, яка компетентно могла виправляти недоліки і фейли, які є в будь-якому починанні (а кіберполіція створювалася по-новому, як нам говорили через ЗМІ), тим більше, що це державний орган виконавчої влади (і виходить фактично інструмент цієї влади) в області інформаційної взаємодії, контролю та правопорядку.

Також до недоліків можна віднести те, що кандидатів як в спецагенти так і в інспектора почали ділити на 2 групи, одних запрошували раніше а інших пізніше (другу групу інспекторів взагалі запросили в лютому на проходження Midot до Києва і хто його успішно пройшов - відразу ж на співбесіду). Логічне запитання - Якщо в Києві у тих кандидатів в інспектора КП що успішно пройшли Midot результат перевірили протягом пару хвилин, максимум протягом пару годин, то чому результати першої групи оброблялися близько місяця ??? Адже запрошення на співбесіди почали приходити 5 лютого!

До фейлов (недоліків) організації можна віднести те, що не було листів з відмовами після проходження етапів конкурсу! Що робити тим хто, наприклад, не пройшов Midot? Чекати місяць а потім з'ясувати що йому нічого не прийшло? Люди це не роботи, у них є почуття і також є сім'ї які треба годувати.

Сподіваюся ці та інші питання будуть вивчені і наступний відбір або добір буде з урахуванням побажань «трудолюбивих»!

Що ж можна сказати про співбесіду? Це матеріал для нового поста і нових інсайдів. Поки ж хочу загострити увагу на тому, що наші пости в неофіційній групі були спрямовані на конструктивну критику Департаменту кіберполіції і в більшості своїй несли лише побажання, погляди і аналіз ситуації з суб'єктивної сторони кандидата в кіберполіцію! Чому Департамент порахував що в групі з'явилося багато фейків невідомо, відомо лише, що не всі хотіли світити свої імена і прізвища, але це не означає що вони не були учасниками відбору.

Епілог

Матеріал буде оновлюватися і доповнюватися відсутніми фактами або новими обставинами в міру можливості. Також даний матеріал буде корисний тим, хто захоче піти на наступний відбір в кіберполіцію: враховуйте те, що умови дані на початку в кінці можуть змінитися і також те, що все-таки «святе місце порожнім не буває»! Якщо відмовляться ідейні то знайдуться такі, хто готовий буде служити системі за пряники і заохочення. Радую одне: наше суспільство стає все більш відкритим і принциповим, багато хто з тих, хто пройшов етапи відбору проявили стійкість характеру і моральну стійкість перед «привабливими» пропозиціями стати гвинтиками в механізмі під назвою «Нова кіберполіція» і хоча деякі очікування виявилися всього лише ілюзіями (в тому числі і мені довелося зняти рожеві окуляри, які ще подекуди якось сиділи до початку відбору і на перших етапах), але подібні випробування багатьох зробили стійкіше до вибору того, чим займатися і до чого прагнути! А прагнути ми повинні до саморозвитку, самовдосконалення, відкритості в питаннях пошуку правди і взаємодопомоги ні дивлячись на обставини. Нехай це звучить знову ж як наївність, але той департамент кіберполіції, який я побачив у призмі власних оцінок не той Департамент кіберполіції, яким би він повинен бути в світлі зростаючої інформаційної глобалізації та потреб висвітлювати всі події з позицій відкритості, компетентності та готовності йти на поступки , слухати думку і приймати зміни з точки зору допомоги народу України і безпосередніх учасників цього процесу. А поки що «Маємо те, що маємо ...». Далі буде.